LAUSUNTOLUONNOS 9.1.2023

Talousvaliokunta

Eduskunta

Asia: HE 297/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain sekä biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta

Suomen Omakotiliitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain 5 §:n muuttamisesta sekä biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain 2 §:n ja 38 §:n muuttamisesta.

Omakotiliitto on alansa ainoa valtakunnallinen pientaloasukkaiden ja vapaa-ajan asukkaiden edunvalvonta- ja palvelujärjestö, joka edistää pientalovaltaista elämänmuotoa. Omakotiliitto on puoluepoliittisesti sitoutumaton, ja siihen kuuluu 233 paikallisyhdistyksen kautta jo yli 70 000 jäsentä (kotitaloutta). Suomessa on yhteensä noin 1,2 miljoonaa pientaloa ja noin 0,5 miljoonaa vapaa-ajan asuntoa.

Omakotiliitto toteaa, että asumiskustannuksia tulee tarkastella laaja-alaisesti. Tällä hetkellä asumiseen kohdistuu merkittäviä nousupaineita monesta suunnasta. Kustannusten lisäksi on tärkeä huomioida asuinrakennusten ja erityisesti pientalojen lämmitystarve Suomessa ja mahdollinen haavoittuvuus poikkeustilanteissa. Moni pientaloasukas on tällä hetkellä haasteissa myös kohonneen polttoöljyn hinnan takia.

Esityksen mukaan kuluttajien osalta merkittävin vaikutus kohdistuu kotitalouksiin, joilla on öljylämmitteinen asuintalo. Yksittäiset kuluttajat eivät käytä muutoin merkittävissä määrin kevyttä polttoöljyä. Esityksessä todetaan, että Suomessa oli vuonna 2019 noin 130 000 öljylämmitteistä omakotitaloa. Tällöin 30 prosentin jakeluvelvoitetason vaikutus keskiarvon verran öljyä (1960 litraa vuodessa) käyttävän omakotitalon lämmityskustannuksiin olisi noin 600 euroa vuodessa verrattuna täysin fossiilisen polttoöljyn käyttöön. Omakotitalojen lämmitysmuotona öljylämmitys on vähentynyt selkeästi viime vuosikymmeninä ja saman kehityksen odotetaan jatkuvan.

Esityksessä todetaan myös, että näin ollen öljylämmityksen vähentyessä kevyen polttoöljyn hinnan nousu koskettaisi yhä harvempaa kuluttajaa. On huomattava, että tällä hetkellä lämmitysmuodon muutoksiin on suuria paineita ja toisaalta myös on tarjolla tukea öljylämmityksestä luopumiseen. Nykyinen energiakriisi on osoittanut huoltovarmuuden merkityksen. Huomioiden rakennusten lämmitystarve, on tässä kokonaisuudessa öljylämmityksellä vielä merkittävä rooli. Monet ikäihmiset asuvat vanhoissa öljylämmitteisissä taloissa ja osa on taloudellisesti tilanteessa, jossa investointi ei ole juuri nyt mahdollinen. Esitetty kustannusten nousu vuositasolla tulee aiheuttamaan vaikeuksia kotitalouksille, erityisesti tällä hetkellä energian hinnan jyrkän nousun takia. Omakotiliiton ja Kiinteistöliiton Asumismenot 2023 -tutkimuksen mukaan öljylämmitteisessä

omakotitalossa yksinasuvan eläkeläisnaisen osalta asumismenoihin menee jopa 63,5 % käytettävissä olevista tuloista.

Omakotiliitto toteaa, että öljylämmitystä edelleen käyttävien osalta tulee nyt tunnistaa kotitaloudet, joille nykyiset tukimuodot öljylämmityksestä luopumiseen ovat tulojen takia riittämättömät. Tähän tarpeeseen tulee suunnitella erilliset tukimenetelmät. Lisäksi tulee tarkistaa, vaatiiko nouseva lämmitysenergiakustannus muutoksia Kelan asumistukiperusteisiin ja omakotitaloissa asuville henkilöille maksettaviin asumistukiin.

Omakotiliitto toivoo, että jatkossa olisi selkeä linjaus öljylämmityksestä luopumisen ja toisaalta biopolttoöljyn käytön edistämisen osalta. Kun lämmitysjärjestelmien vaihtumisen myötä öljylämmityksen käyttö tulevaisuudessa vähentynee, toisaalta kehittään vaihtoehtoa fossiiliselle öljylle, joka pitäisi öljylämmityksen edelleen yhtenä lämmitysvaihtoehtona. Omakotitaloasukkaan näkökulmasta olisi tärkeää, että voi helposti päätellä mihin suuntaan ja missä aikataulussa lämmityksen uudistamisen kanssa tulisi edetä.

Omakotiliitto pitää tärkeänä, että pientaloasukkaille on tarjolla eri vaihtoehtoja toteuttaa lämmitysratkaisut. Tämän hetken energiakriisi huomioiden voisi olla tärkeä tarkastella talon teknistä käyttöikää ja kotitalouden taloudellisia mahdollisuuksia lämmitysremonttiin. Yksi vaihtoehto voisi olla siirtyä käyttämään uusiutuvaa lämmitysöljyä talon lämmityksessä, kuin uudistaa koko lämmitysjärjestelmä. Lähtökohtaisesti lainsäädännön kautta ei tule lisätä asumiskustannuksia, kun pyritään ilmastotavoitteisiin.

Jatkamme mielellämme sidosryhmäyhteistyötä tässä asiassa.

Kunnioittavasti

Suomen Omakotiliitto ry

Marju Silander	Ari Rehnfors
toiminnanjohtaja	puheenjohtaja